

Het familieweekend

Colofon

ISBN: 978 94 6365 137 0

1e druk 2019

© 2019, Klaske Bakker

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Het familieweekend

Klaske Bakker

Voor Jan

Εγώ κι εσύ, πάμε μαζί και μη φοβάσαι,
Εγώ κι εσύ κι ας έχει βάσανα η ζωή.
(Γιάννης Πάριος: Εγώ και εσύ)

Ik en jij, laat ons samen gaan en wees niet bang,
Ik en jij, ook al heeft het leven zijn zorgen.

1.

De dag dat de brief op onze deurmat viel, was er een als vele andere. Jos was al vroeg vertrokken naar zijn werk en ik was bezig met de planning van de party's voor de komende maand. Het was lichtbewolkt en volgens de weer-app was er dertig procent kans op regen in de middag.

De stevige envelop van ivoorkleurig papier viel direct op tussen de zakelijke post. Zulke enveloppen zag je bijna nooit meer. Ons adres was in een keurig, bijna schools handschrift geschreven, het kwam me onbekend voor. Een afzender ontbrak. De postzegel was groot en toonde een vlinder, een blauwe vlinder met randjes rood en paars. Zo'n mooie postzegel had ik lang niet meer gezien en ik vond het dan ook jammer dat er een nonchalante stempel op gedrukt was. De brief leek uit een andere wereld te komen en daarom legde ik hem opzij, ik stelde het moment van openen even uit door eerst koffie te zetten en de andere brieven met de voor mij bekende inhoud te openen, zoals rekeningen en uitnodigingen van cosmeticabedrijven en beurzen. Toen ik die post verwerkt had en de koffie op was, pakte ik de brief opnieuw op, woog hem op mijn hand en hield mijn neus tegen het papier, in de hoop iets te ruiken wat de verwachting nog verder zou opschroeven. Ik haalde een scherp mesje uit de keukenlade en sneed daarmee de bovenrand voorzichtig open, nieuwsgierig, maar ook wat zenuwachtig, omdat ik geen idee had wat ik kon verwachten. De brief die ik uit de envelop haalde, had dezelfde kleur en kwaliteit als de envelop. Behoedzaam vouwde ik het papier open. Met verbazing

las ik de tekst, eerst snel en daarna langzamer, zodat hij goed tot me doordrong. Het betrof een uitnodiging. Een uitnodiging voor een familieweekend op de boerderij, die was geschreven door Annet, mijn oudste zus. De tekst was formeel opgesteld, een stijl die niet de mijne was, en ik vroeg me af of ze dat bewust zo gedaan had. Om op die manier te benadrukken hoe belangrijk het was. De brief was alleen aan Jos en mij gericht, waar ik uit opmaakte dat de kinderen niet waren uitgenodigd.

De tekst werd afgesloten met een foto van de boerderij over de volle breedte van het papier. Een vrij recente foto die was genomen op het moment dat je de donkere laan uit kwam die de doorgaande weg met de boerderij verbond.

Het voorhuis werd deels aan het oog onttrokken door de houten schuur voor op het erf, waarvan het rieten dak in de loop der tijd vergaan was. Links naast het achterhuis, waar vroeger, toen vader nog leefde, altijd een hoop met kuilvoer had gelegen, stond nu de grote tractor van Theo, omringd door een paar andere machines die ik niet goed kon onderscheiden. Je zag maar een klein deel van de voortuin, waar moeder altijd zo trots op was geweest. Hier was ik geboren, waren wij allemaal geboren en opgegroeid.

Op de dag dat vader stierf, had Theo halsoverkop zijn studie afgebroken en was naar huis gekomen om het werk op de boerderij over te nemen. Al vrij snel had hij de veestapel uitgebreid en alle koeien verplaatst van het donkere achterhuis naar de lichte inloopstal die hij achter op het erf had laten bouwen. Sindsdien stond het achterhuis leeg.

Aan het voorhuis was al die jaren niets veranderd. Toen ook Sonja, mijn jongste zusje, het huis verliet, was de bovenverdieping Theo's domein geworden. In de ene kamer sliep hij, in de andere keek hij tv of dronk hij een biertje met zijn

vrienden op zaterdagavond. De maaltijden at hij in de keuken, samen met moeder, die al die jaren op de boerderij was blijven wonen, tot haar dood een jaar geleden.

Sinds moeders overlijden was ik nog maar weinig op de boerderij geweest. Iedereen was zijn eigen gang gegaan en ik had de anderen alleen zo nu en dan nog gezien. We leken op een puzzel waarvan de stukjes uit elkaar waren gevallen toen de doos kapotgegaan was. Het had mij verdriet gedaan en ik had het niet goed kunnen duiden, maar ik had ook niet geweten hoe het tij te keren en daarom was ik blij met het initiatief van Annet. Maar toch was er iets wat mij dwarszat. Iets wat mij stoorde. Dat zij dit zo bedacht had, zonder overleg, zonder inleiding. Ze had toch eerst kunnen polsen of wij wel zin hadden in zo'n weekend? En dat ze had besloten om het zonder de kinderen te doen, dat vond ik heel jammer. Dit soort dagen gaven hun juist de gelegenheid de familie nog eens te zien. Ook vroeg ik mij af waarom het op de boerderij moest plaatsvinden, de plek waar zoveel herinneringen verscholen lagen. Ik kon me voorstellen dat Theo niet zat te wachten op een invasie van zijn familie. Annet kennende, zou het me niet verbazen als ze hem voor een voldongen feit had geplaatst.

Ik las alles nog eens over en keek opnieuw naar de foto van mijn ouderlijk huis. Een gevoel van weemoed overviel me. Een verlangen naar hoe het ooit geweest was. Maar tegelijkertijd voelde ik ook hoe de spieren in mijn buik zich samenspannen en een pijnlijke steek mijn maag trof.

Ik aarzelde en keek nog eens naar de brief in mijn hand. Ik wist niet of het verstandig was, maar besloot om Annet te bellen.

‘Ik dacht wel dat je kritiek zou hebben,’ zei ze, op een toon die ik zo goed van haar kende. Kortaf en lichtelijk geïrriteerd.

Ik reageerde niet en wachtte tot ze uitleg zou geven. Ze vertelde dat ze al langer met het idee had rondgelopen om iets te organiseren. Dat de verwijdering die tussen ons was ontstaan na het overlijden van moeder haar niet zinde. Berend had haar aangeraden het met Theo te bespreken en zo waren ze samen op dit idee gekomen. Theo vond de boerderij juist zo geschikt omdat daar veel herinneringen lagen en omdat op die manier vader en moeder er ook een beetje bij zouden zijn, omdat mogelijk hun geesten nog rondwaarden op het erf. Ik vond dat een idiote gedachte en kon me niet voorstellen dat Theo dit zo gezegd had. Ik geloofde niet in geesten en al helemaal niet in die van onze ouders. Als ze al bestonden, dan was die van vader allang vervlogen naar andere oorden en zou ook die van moeder zo snel het kon zijn vertrokken naar een plek, ver weg van koeien en mest.

‘En waarom zijn de kinderen niet uitgenodigd?’ vroeg ik.

Het bleef even stil aan de andere kant, totdat ze bekende dat Nicolien, de dochter van haar en Berend, juist dat weekend met haar vriend in Spanje zat en er dus niet bij kon zijn.

‘En dus heb je besloten dat die van ons ook niet welkom zijn,’ zei ik.

Weer bleef het een poosje stil en ik meende haar te horen zuchten.

‘Maar jullie komen toch wel?’ vroeg ze toen, op een wat zachtere toon.

‘Ik zal het er met Jos over hebben,’ zei ik en ik hing op.

Ik moest aan moeder denken en vroeg me af wat zij van dit alles gevonden zou hebben. Dat we elkaar nog maar zo weinig zagen. Er van geen enkele samenhang nog sprake was. Zij had er altijd alles aan gedaan om ons bij elkaar te houden. Ook in tijden dat het minder goed met ons ging, er dingen waren gebeurd die ons gezin op zijn grondvesten

hadden doen schudden. En ik bedacht dat ze daarom dit initiatief van Annet zeker zou hebben toegejuicht.

Moeder was lang ziek geweest en vooral de laatste maanden waren ontlusterend. Van de sterke, zelfstandige vrouw was niets meer overgebleven. Ze kon nauwelijks nog eten en als ze al een keer wat binnenhield, dan was ze uren misselijk, zodat ze soms overwoog om een vinger in de keel te steken en het eten alsnog uit te braken. Dik was ze nooit geweest, ze had altijd maatje 38 kunnen houden, maar zo gauw we wisten dat ze ziek was, zagen we haar steeds magerder worden. De laatste maanden ging het zo hard dat we bang waren dat ze, in plaats van plotseling dood te gaan, geleidelijk aan in het niets zou verdwijnen.

Zo gauw de hulp van de thuiszorg ontoereikend werd en de huisarts begon over een opname in een verpleeghuis, hielden we familieberaad. Iedereen was het erover eens dat moeder het verdiende om de laatste weken van haar leven op de boerderij door te brengen.

Annet had al snel een schema in elkaar gezet, zodat er elke dag iemand bij moeder kon zijn. De weekenden deden we om en om. Zo kwam het dat we elkaar in die tijd bijna nooit meer zagen. Maar niemand leek daarbij stil te staan en misschien misten we het ook niet.

Als het mijn dag was, dan zorgde ik dat het huis netjes bleef. Ik waste en streek de lakens, nam stof af en stofzuigde de vloerbedekking in de voorkamer, die nog zo goed als nieuw was, net als de vitrage en de overgordijnen voor de ramen. Nog maar een jaar geleden gekocht bij de plaatselijke meubelwinkel, toen we nog geen idee hadden van het monster dat zich in moeder genesteld had en bezig was haar op te vreten. Moeder had mij meegevraagd om alles uit te zoeken,

wat ik heel fijn had gevonden, want zo vaak deden we niet meer iets samen. We hielden beiden van kwalitatief goede stoffen en zachte pasteltinten. Tenminste, dat dacht ik. Tot mijn verbazing koos moeder voor een paarse vloerbedekking en knalgele overgordijnen, die, als je ze 's avonds sloot, naar buiten toe een gelig licht doorlieten.

‘Zodat mensen weten dat we thuis zijn en zich welkom voelen,’ zei moeder.

Tussen de middag maakte ik wat lichts te eten voor haar. Het liefst at ze worteltjes uit een potje, want die waren lekker zacht, een beetje puree en een klein stukje gestoofde vis. Zo nu en dan waste ik haar haar. Van de blonde lokken van destijds was slechts nog een dun grijs bosje over. En als ze erom vroeg, las ik haar voor uit de Bijbel, bij voorkeur uit het Nieuwe Testament.

Soms wilde ze foto's kijken en dan haalde ik de albums tevoorschijn die op een rij in de grote eikenhouten kast in de voorkamer stonden. De bladen waren vergeeld en sommige foto's lieten los van de pagina's, maar de foto's op zich waren van goede kwaliteit en nog heel scherp, de meeste in zwart-wit. Die van het hele gezin, gemaakt op de bruiloft van tante Ria en oom Bert, was haar lievelingsfoto. Vader en moeder zaten naast elkaar op een houten bankje. Sonja zat bij moeder op schoot. Achter vader en moeder stonden Annet en Theo, de twee oudsten. Naast moeder stond Koen en naast vader stond ik. Bescheiden, verlegen bijna, keken we in de camera. We waren allemaal op ons best gekleed en de meisjes hadden een grote strik in het haar.

‘Roze strikken,’ zei moeder dan. ‘En jullie jurkjes waren lichtblauw.’

Een gelukkig gezin, zo te zien.

Tot aan de laatste weken bleef moeder helder van geest

en kon je nog goed met haar praten. We hadden het over de boerderij, waar altijd werk te doen was, maar dat haar nooit echt gelegen had. Over de bloementuin, waar ze zo van hield. De borders met oranje goudsbloemen, asters in allerlei kleuren en bosjes blauwe druifjes, grenzend aan het altijd goed onderhouden gazon. Over de moestuin met rijen boontjes, worteltjes en prei, en over de slakken die het voorzien hadden op de boterzachte slaplantjes. Theo kwam niet toe aan de moestuin en ook wij hadden er onvoldoende interesse voor, waardoor die er verwaarloosd bij lag. Maar ze verweet ons niets.

We hadden het over onze kinderen, dat die zo snel groot werden. Over Nicolien, de dochter van Annet en Berend, die alweer een tijdje samenwoonde met haar vriend in Zeeland, een jongen die we nauwelijks kenden. Over Jesse en Jelmer, de schattige tweeling van Sonja en Hessel, die ons deden denken aan de jongens van de Kameleon. Over Isabel en Leon, de kinderen van Jos en mij, die allebei op kamers woonden en studeerden in Amsterdam.

We hadden het over Koen, die de ene na de andere vriendin had en zich blijkbaar moeilijk kon binden. Over Theo, die nog altijd alleen was en over wie moeder zich zorgen maakte. Hij was toch een leuke man? Ze begreep het niet, net als ik.

En we hadden het over nog veel meer, maar we hadden het niet over de dingen waar ik het eigenlijk over wilde hebben. Over de gebeurtenissen van vroeger, die mij mijn hele leven al bezighielden en waar ik nog vaker aan dacht nu ik ouder werd. Ik wilde het wel, maar ik durfde niet. Misschien omdat ze zo broos was en ik het idee had dat ik voorzichtig met haar moest zijn. Dat ik bang was dat ze door mijn vragen eerder zou sterven of dat ik haar een vredig heengaan zou

ontnemen. Zoiets. Of was dat een excuus om ook toen nog, in de laatste dagen van haar leven, lastige onderwerpen te mijden?

Zijzelf bleef tot op het laatst belangstellend voor de omgeving om haar heen. Tot ze niet meer kon en al haar energie nodig had om nog wat langer bij ons te blijven.

Pas toen ze heel zwak was geworden en ademen bijna niet meer mogelijk leek, kwamen we met z'n allen tegelijk naar huis en zaten we met elkaar om haar heen en wachtten we tot de dood zou komen om haar mee te nemen. Naar de hemel, zoals ze zelf geloofde.

Ik voelde een brok in mijn keel toen ik terugdacht aan die periode rond moeders ziekbed. Aan hoe ze had moeten lijden en hoe ze dit zonder geklaag had gedragen. Ook al moest ze haar aftakeling verschrikkelijk hebben gevonden, ijdel als ze altijd was geweest. Maar ook om hoe saamhorig wij toen als broers en zussen waren. Hoe eensgezind. Ook al zagen we elkaar niet veel, de band werd wel gevoeld. En ik vroeg me opnieuw af waar het daarna mis was gegaan. Hoe ik zelfs al voordat moeder begraven was, een knallende ruzie had gekregen met Sonja! Met mijn jongste zus, die ik vroeger verhaaltjes voorlas als ze niet kon slapen en die ik altijd bij de hand nam als we een wandelingetje gingen maken door de donkere laan. Koen had zich ermee willen bemoeien. Hij had gevraagd waarover het ging, dan kon hij mogelijk helpen. Maar dat kon niet. Echt niet. Het was te pijnlijk, te beschamend. Sonja's verdrietige ogen waarmee ze me had aangekeken toen ik uit onmacht tegen haar was gaan schreeuwen. Haar neerhangende schouders toen ze de kamer uit liep, nadat ik haar tot een keuze had proberen te dwingen. Ik wilde er niet aan denken, duwde het weg zo

gauw het verscheen, maar het beeld kwam steeds weer terug en elke keer opnieuw deed het pijn.

Ik had Sonja nog een paar keer gezien bij Annet en Berend thuis. Er moesten wat zaken geregeld worden en de persoonlijke spullen van moeder moesten worden verdeeld. Ik kreeg een aantal sieraden, waaronder de gouden ketting die moeder bij hun verloving van vader gekregen had. Voorzichtig had ik hem om mijn hals gedaan en ik had bijna niet in de spiegel durven kijken, zo chic vond ik hem. De in elkaar vallende schakeltjes en het blauwdoorschijnende diamantje in de hanger.

‘Hij staat je prachtig, Eefje,’ had Annet gezegd.

Ik had Sonja vragend aangekeken.

‘Ik geef niet om zulke dure sieraden,’ zei ze. ‘Neem jij hem maar.’

Bij dat soort zinnen was het gebleven. Verder hadden we niets meer gezegd.

Sonja had de doos van moeder meegekregen. De doos die altijd onder in het nachtkastje van moeder had gestaan en waar we nooit in mochten kijken.

‘Die doos is het enige plekje in huis dat alleen van mij is,’ zei moeder altijd. ‘Daar bewaar ik mijn persoonlijke spullen in en daar hebben jullie niets mee te maken,’ voegde ze eraan toe, op een voor haar doen ongewoon strenge toon.

In die tijd vond ik dat nogal overdreven, maar toen ik later zelf kinderen had, begreep ik haar wel. Als moeder had je nauwelijks nog privacy. Niets was veilig voor kinderhandjes en de nieuwsgierige blikken van de kinderen bij het groter worden.

Op het moment dat Sonja de doos mee naar huis had genomen, was ik was ervan uitgegaan dat de ruzie gauw weer over zou zijn en wij als zussen de geheimen van moeder met

elkaar zouden delen. Ik had me daarop verheugd, was nieuwsgierig geweest naar de inhoud, ook al kon ik me niet voorstellen dat die veel bijzonders zou bevatten, gelijkmatig als het leven van moeder was. Maar nog steeds was het er niet van gekomen. Nog steeds hadden we de ruzie niet bijgelegd.

Toen ik de voordeur hoorde dichtslaan, legde ik de brief weg. Jos kwam de keuken binnen en gaf me een kus. Zijn haar zat in de war en onder zijn ogen zaten blauwe kringen.

‘Druk gehad?’ vroeg ik.

Hij knikte, schopte zijn schoenen uit, knoopte zijn das los en gooide hem op een stoel.

‘Wat gaan we eten?’ vroeg hij.

‘Spaghetti en een salade met geitenkaas,’ zei ik.

‘Lekker.’

Terwijl ik de blokjes kaas door de sla husselde, kwam hij achter me staan, sloeg zijn armen om me heen en knuffelde me.

‘Je voelt gespannen. Is er iets?’

‘Nee hoor,’ zei ik en probeerde zo opgewekt mogelijk te klinken.

Jos vroeg niet door. Hij dekte de tafel en schonk voor ons beiden een glas wijn in.

Ik moest steeds aan de uitnodiging denken, maar besloot die pas na het eten aan Jos te laten zien. Het eten smaakte goed, ook al vond ik de kaas wat te zout. Jos schonk nog een keer bij van de wijn en hij vertelde dat Jolijn, zijn secretaresse, nog steeds ziek was en dat hij haar ontzettend miste. Juist als het druk was, wist zij altijd het overzicht en de rust te bewaren. Ze voorkwam dat hij continu werd lastiggevallen door deze of gene als hij een vergadering had of bezig was om iets uit te werken. De vervangster die hij via het uitzendbureau had gekregen, liep de kantjes ervanaf.

‘Ze rookt!’ zei hij, en ik hoorde het misprijzen in zijn stem. ‘Om het uur gaat ze tien minuten naar buiten om in haar behoefte te voorzien. Zo kun je toch niet samenwerken?’

Ik luisterde zonder hem te onderbreken. Pas toen ook het toetje op was, stond ik op en haalde de brief van Annet tevoorschijn.

‘Lees zelf maar,’ zei ik, alsof er een spannende boodschap in stond.

Jos bevoelde het stevige papier, bekeek de foto aandachtig en las toen de tekst rustig door.

‘Nou?’ zei ik. ‘Wat vind je ervan?’

‘Leuk, zo’n brief. Zulke zie je bijna nooit meer.’

Ik wist niet of ik het met hem eens was. Ik vond de brief nog steeds erg oubollig en begreep niet waarom het zo moest. Maar daar ging het mij niet om. Ik wilde weten wat zijn mening was over de uitnodiging. Of hij het een goed idee vond.

‘En een mooie foto ook,’ zei hij. ‘Het wordt wel tijd dat Theo die schuur eens op gaat knappen, want straks stort hij nog een keer in.’

Ik reageerde niet en wachtte geduldig tot hij verder zou gaan.

‘En een heel goed idee van Annet,’ zei hij. ‘Zoiets hadden jullie al veel eerder moeten doen.’

Zijn reactie verbaasde me niet, maar toch moest ik even slikken. Misschien om de manier waarop hij het zei. Zo beslist, zonder enige twijfel.

‘Dus jij vindt dat we moeten gaan?’ vroeg ik.

‘Natuurlijk! Waarom zou je niet willen gaan?’

‘Nou ja ...’ Mijn stem haperde. ‘Annet heeft dit samen met Theo bekostofd. Ze had toch ook eerst wel met mij kunnen overleggen?’

‘Sorry, Eef. Maar nu klink je als een klein kind dat zich buitengesloten voelt. Ik denk dat jouw twijfels eerder met Sonja te maken hebben. Is het niet?’

‘Ja, misschien is dat het wel,’ zei ik, ook al was ik daar niet van overtuigd.

‘Dit lijkt me juist een goede gelegenheid om jullie ruzie bij te leggen.’

Waarschijnlijk had hij daarin gelijk. Door wat langer bij elkaar te zijn, was het misschien gemakkelijker om elkaar weer terug te vinden. De woorden te ontdekken die al die tijd zoek waren geweest.

En opnieuw voelde ik hoeveel verdriet ik had om de ruzie, maar ook om het uiteenvallen van ons gezin. Hoe graag had ik samen met de anderen herinneringen opgehaald over moeder, maar ook over vader en ons gezamenlijke leven vroeger op de boerderij. Op de een of andere manier was het daar nooit van gekomen. Terwijl ... Misschien dat dat het was! Dat ik juist bang was om het over het verleden te hebben. Dat ik voorvoelde dat dit onvermijdelijk zou zijn, zo gauw we een heel weekend samen op de boerderij zouden bivakkeren. Iets wat we nooit meer gedaan hadden nadat we één voor één het nest hadden verlaten. Dat ik huiverig was om wat er misschien naar de oppervlakte zou komen.

‘Laat het los, Eef. Het komt vast goed,’ zei Jos.

Hij vouwde de brief netjes op en deed hem terug in de envelop. Alsof het daarmee was afgedaan. Er geen discussie meer mogelijk was.

Oké, we zouden gaan. Ook al zag ik er nog zo tegen op.

2.

De laatste dagen voor het familieweekend werkte ik heel hard. Ik had het in mijn hoofd gehaald dat het tijd was om mijn administratie bij te werken en het magazijn op te schonen. Alsof ik met een opgeruimd gemoed mijn familie beter tegemoet kon treden.

Ooit was ik begonnen als consulent van make-upparty's. Een buurvrouw had mij daarvoor gepolst.

‘Ik vind dat echt iets voor jou,’ had ze gezegd.

Ik hield van modieuze kleren en vond het belangrijk om er verzorgd uit te zien, maar ik gebruikte weinig make-up en had er in mijn ogen weinig verstand van. Ook leek het me eng om voor een groep vrouwen iets te presenteren.

‘Gewoon doen,’ had Jos gezegd. ‘Dat is een goede kans om weer aan het werk te komen.’

Moeder vond het niets voor mij. Niet omdat ze aan mijn capaciteiten twijfelde, maar juist omdat ze vond dat ik meer in mijn mars had. Nog altijd hoopte ze dat ik de studie hbo-V af zou maken, die ik afgebroken had toen ik op mijn twintigste plotseling zwanger bleek van Isabel. Een zwangerschap die mij totaal had verrast.

Een jaar daarvoor had ik Jos leren kennen, die in die tijd stage liep bij het bedrijf van Berend. Ik vond hem aardig en knap en hij had al een eigen auto en daarom vond ik het leuk dat hij me mee uitvroeg. En na die eerste keer gingen we vaker samen op stap en zo kregen we al gauw verkering. Jos was smoorverliefd op mij en deed alles om het me naar de zin te maken, wat ik me genoeglijk liet aanleunen. En toen

was ik opeens een paar weken over tijd. In eerste instantie weet ik het aan de stress die ik had om de tentamens die eraan zaten te komen. Maar op het moment dat die voorbij waren, kon ik er niet langer omheen en kocht ik een zwangerschapstest bij een drogist ver bij ons uit de buurt, zodat niemand me zou betrappen. Toen die test positief bleek te zijn, geloofde ik het nog niet. We hadden zo voorzichtig gedaan. Ik verstopte de test paniekerig in een plastic tas onder mijn bed en wist niet wat te doen. Uiteindelijk had ik Floor in vertrouwen genomen, mijn beste vriendin sinds de eerste klas van de middelbare school. In eerste instantie had Floor me niet-begrijpend aangekeken en daarna was ze in lachen uitgebarsten.

‘Waarom lach je nou?’ had ik haar gevraagd. ‘Dit is toch helemaal niet grappig?’

‘Sorry, Eefje. Natuurlijk is het niet grappig. Dat snap ik ook wel. Maar dat uitgerekend jou dit moet overkomen, dat had ik gewoon niet kunnen bedenken. Jij, die altijd alles onder controle hebt. Die alles van tevoren uitstippelt.’

‘Dat probeer ik, ja,’ zei ik. ‘Maar ondertussen word ik voortdurend overrompeld door van alles. En dat is nu weer eens bewezen.’

Daarna hadden we een poosje zwijgend bij elkaar gezeten. De lach op Floors gezicht was allang verdwenen en ik kreeg de indruk dat ze zich niet zo goed een houding wist te geven.

‘Je moet het aan Jos vertellen. Jullie moeten samen kijken wat het beste is in deze situatie. Dit hoef je niet alleen op te lossen, Eefje,’ zei ze toen.

Op te lossen? Was er iets op te lossen? Mijn hele leven stond op zijn kop. Er was geen uitweg meer mogelijk. Maar natuurlijk had ze gelijk wat Jos betrof. Ik zou het hem moe-